

Î N C H E I E R E

10 iulie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul Svetlana Novac
Judecătorii Tatiana Vieru, Galina Stratulat,

examinînd chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de către Tcaci Petru și Ministerul Finanțelor al RM,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Tcaci Petru către Ministerul Finanțelor al RM, intervenienți accesorii Consiliul mun.Chișinău, Ministerul Justiției al RM, Executorul judecătoresc Ungureanu Oleg privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2013 și hotărîrii Judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău din 16 ianuarie 2013,

c o n s t a ț ă:

La 18.09.2012, Tcaci Petru a depus o cerere de chemare în judecată către Ministerul Finanțelor al RM, intervenienți accesorii Ministerul Justiției, Consiliul municipal Chișinău, executor judecătoresc - Ungureanu Oleg privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, a locuit pînă în anul 1992 cu familia în or.Grigoriopol, dispunînd de spațiu locativ ce corespundea necesităților.

În urma conflictului armat din anul 1992 pentru apărarea independenței și integrității teritoriale ale Republicii Moldova a fost nevoit cu familia să se refugieze în mun.Chișinău. Astfel, a părăsit forțat locul de trai permanent, neavînd posibilitatea să revină în or.Grigoriopol, din cauza participării la acțiunile militare de apărare a integrității și independenței Republicii Moldova și a activității politice îndreptate împotriva separatismului.

A invocat reclamantul că, dispune de adeverință (statut juridic) prin care a fost recunoscut ca persoană refugiată și forțată să-și părăsească locul de trai aflat în teritoriile Republicii Moldova din stînga Nistrului, în conformitate cu prevederile HG nr.197 din 26.03.1992 „Despre instituirea Comisiei republicane pentru coordonarea acțiunilor în vederea asigurării materiale a

refugiaților și aprobarea Regulamentului cu privire la ordinea de ajutorare a refugiaților, forțați să-și părăsească locurile de trai aflate în teritoriile Republicii Moldova din stînga Nistrului. A menționat reclamantul că, în baza art.1 pct.2 al acordului interstatual de reglementare pașnică a conflictului Transnistrean (acord de încetare a focului) dintre Federația Rusă și Republica Moldova din 21 iulie 1992, au fost obligați toți participanții la lupte, inclusiv și forțele armate și să părăsească zona de conflict, zona de securitate.

Sustine reclamantul că, conform Recomandărilor Adunării Parlamentare a Consiliului Europei nr. 1334 (1997) și nr. 1667 (2004) în privința situației refugiaților și persoanelor intern deplasate în Federația Rusă și alte țări ale CSI inclusiv și Republica Moldova, Comitetul de Miniștri recomandă statelor respective să respecte drepturile refugiaților și a persoanelor intern deplasate, aceste recomandări sunt de fapt obligatorii pentru țările menționate, mai mult ca atît Republica Moldova a semnat planul de acțiuni cu Uniunea Europeană în domeniul drepturilor omului.

Afirmă reclamantul că, conform normelor internaționale care reglementează clar drepturile și protecția socială a persoanelor intern deplasate, în special al Principiilor de Ghidare asupra Deplasării interne emise de Națiunile Unite în 1998 (Comisia pentru drepturile omului), statele care se confruntă cu aceste probleme și cetățeni, sunt obligate să respecte drepturile persoanelor intern deplasate stabilite în principiile menționate.

Parlamentul Republicii Moldova, avînd în vedere situația din Transnistria, precum și prevederile pct.II lit.e) al Avizului 188 (1995) al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, a considerat necesar de a formula la momentul Convenției Europene a Drepturilor Omului o declarație, prin care Republica Moldova și-a denegat orice responsabilitate pentru actele comise pe teritoriul autoproclamatei republici nistrene.

Mai indică reclamantul că, în conformitate cu prevederile pct.1 al HG nr.658 din 21.10.1993, se asigură cu spațiu locativ, conform legislației locative în vigoare, familiile cetățenilor care au fost nevoiți să părăsească domiciliu din raioanele de est ale Republicii Moldova și n-au avut posibilitatea să revină la locul precedent de trai ca urmare a participării lor la acțiunile militare de apărare a integrității și independenței Republicii Moldova sau a activității politice îndreptate împotriva separatismului.

În conformitate cu prevederile pct.3 a HG nr.658 din 21.10.1993, asigurarea cu spațiu locativ se va efectua participanților la acțiunile militare și cetățenilor care au desfășurat o activitate politică activă împotriva separatismului - în termen de 5 ani, iar în conformitate cu prevederile pct.4 al Hotărîrii nominalizate, se permite ca excepție, organelor autoadministrării locale, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor să ia la evidență și să introducă în listele de îmbunătățire a condițiilor locative, persoanele indicate în prezenta hotărîre, fără a ține cont de vechimea în muncă și de durata domiciliului lor (cu viza de reședință) în localitatea dată.

Prin urmare, în conformitate cu prevederile pct.5 a HG nr.658 din 21.10.1993 „Cu privire la asigurarea cu spațiu locativ a cetățenilor forțați să

părăsească locul de trai din raioanele de est ale RM”, Ministerul Economiei și Ministerul Finanțelor urma să prevadă la elaborarea proiectelor bugetelor de stat pe anii 1994-1995, în lista investițiilor capitale, alocații pentru finanțarea construcției spațiului locativ necesar în baza datelor care urmau să fie prezentate de către Comisia republicană pentru elaborarea măsurilor și controlului exercitării acestora în vederea lichidării consecințelor daunelor material din perimetrul zonei conflictului militar până la 01 noiembrie 1993.

În conformitate cu prevederile HG nr.1410 din 20.12.2004 „Cu privire la planul de acțiuni privind asigurarea cu spațiu locativ a persoanelor intern deplasate din raioanele de est ale Republicii Moldova” statul s-a obligat din nou să asigure cu spațiu locativ persoanele intern deplasate, obligînd Ministerul Finanțelor în perioada anilor 2005-2007 să prevadă surse financiare în bugetul de stat pentru construcția spațiului locativ, cît și ministerele responsabile, menționate în hotărîre pentru executarea planului de acțiuni aprobat, inclusiv și Consiliul Municipal Chișinău.

Potrivit art.13 lit.d), art.15 lit.u), art.20 pct.(l) a Legii „Cu privire la veterani” nr.190 din 08.05.2003, statul acordă drepturi și facilități suplimentare exprimate prin: acordarea, procurarea, construirea și întreținerea locuințelor, cît și asigurarea prioritară cu spațiu locativ în conformitate cu legislația în vigoare.

Art.1, 28, 29 al Codului cu privire la locuințe prevede că, cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a primi pentru folosire o încăpere de locuit, iar art.37 prevede acordarea încăperilor de locuit acelor cetățeni care se află la evidență (la locul de muncă sau la locul de trai), în vederea îmbunătățirii condițiilor de locuit, potrivit ordinii de succesiune stabilite în listele respective în dependență de mărimea spațiului dat în exploatare și eliberat în centrul popular respectiv.

Reclamantul susține că, în scopul transpunerii în viață a prevederilor HG nr.658 din 21.10.1993 „Privind asigurarea cu spațiu locativ a cetățenilor forțați să-și părăsească locul de trai din raioanele de est ale Republicii Moldova”, cît și a HG nr.1410 din 20.12.2004 „Cu privire la planul de acțiuni privind asigurarea cu spațiu locativ a persoanelor intern deplasate din raioanele de est ale Republicii Moldova”, a fost nevoit să se adreseze în instanța de judecată, depunînd la Curtea de Apel Chișinău o cerere (nr.înrare 6136 din 07.06.2010) către Primăria mun.Chișinău și Consiliul Municipal Chișinău, prin care a solicitat recunoașterea dreptului său și a membrilor familiei sale la asigurarea cu spațiu locativ și obligarea Consiliului Municipal Chișinău să îl asigure cu spațiu locativ, cît și încasarea prejudiciului moral pentru neexecutarea hotărîrii.

Prin urmare, prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2010, a fost admisă acțiunea lui Tcaci Petru parțial și s-

a dispus repunerea lui Tcaci Petru în termenul de prescripție de adresare cu acțiune în judecată, obligînd Consiliul Municipal Chișinău de a-l asigura pe Tcaci Petru împreună cu membrii familiei sale cu spațiu locativ conform normelor stabilite, în rest acțiunea s-a respins ca nefondată.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 30 martie 2011, a fost admis recursul declarat de către Consiliul Municipal Chișinău, casată hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 29.10.2010 și emisă o nouă hotărîre prin care, a fost admisă parțial acțiunea lui Petru Tcaci, a fost obligat Consiliul Municipal Chișinău să-l asigure pe Petru Tcaci de unul singur cu spațiu locativ, conform normelor în vigoare.

După intrarea în vigoare a deciziei menționate, reclamantul s-a adresat cu o cerere către executorul judecătoresc Oleg Ungureanu, prin care a solicitat să contribuie la executarea deciziei Curții Supreme de Justiție din 30.03.2011.

Conform încheierii nr.026-190/11 din 25.05.2011 a executorului judecătoresc Oleg Ungureanu, s-a dispus a intenta procedura de executare și a obliga Consiliul Municipal Chișinău să execute hotărîrea menționată odată cu primirea prezentei încheieri.

Prin răspunsul Primăriei mun.Chișinău nr.08-2996 din 08.06.2011, adresat executorului judecătoresc Oleg Ungureanu, s-a informat că la momentul actual executarea hotărîrii instanței de judecată nu poate fi posibilă din cauza lipsei spațiului locativ liber în mun.Chișinău.

Reclamantul susține că, toate eforturile întreprinse conform legislației în vigoare în realizarea dreptului lezat nu au dat rezultate. Hotărîrea judiciară nominalizată a rămas fără executare pînă în prezent.

Reclamantul consideră că, conform practicii judiciare a Curții Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, hotărîrea judecătorească nu se finalizează cu pronunțarea, ci cu executarea ei. În acest sens se aduc ingerințe drepturilor lui Tcaci Petru prevăzute de art. 6 al CEDO, care declară, că fiecare persoană are dreptul la protejarea drepturilor sale civile de către o instanță independentă, care se va pronunța referitor la drepturile sale cu caracter civil. Odată ce o hotărîre de judecată nu va fi executată are loc încălcarea art.6 Convenției Europene.

Totodată reclamantul susține că a înaintat la CEDO o cerere în conformitate cu articolul 34 a Convenției Europene a Drepturilor Omului, precum și cu articolele 45 și 47 ale Regulamentului Curții, care a fost înregistrată cu nr.59961/11, Tcaci versus Moldova, în legătură cu faptul, că prin neexecutarea deciziei Curții Supreme de Justiție din 30.03. 2011, se încalcă art.6 al Convenției, adică dreptului reclamantului la un proces echitabil.

De asemenea, prin neexecutarea deciziei judecătorești menționate, se încalcă și dreptul reclamantului la protecția proprietății, drept prevăzut de art.1 al Protocolului 1 al Convenției. CEDO informează reclamantul, că la data de 01.07.2011 în Republica Moldova a intrat în vigoare Legea nr.87 din 21.04.2011 "Privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești". Curtea consideră că este necesar ca reclamantul să facă uz de noul remediu intern în scopul restabilirii drepturilor încălcate.

Prin hotărîrea Judecătorei Rîșcani mun.Chișinău din 16 ianuarie 2013 acțiunea lui Tcaci Petru s-a admis parțial. S-a constatat încălcarea dreptului la executarea în termen a deciziei Curții Supreme din 30.03.2011. S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor, în beneficiul lui Tcaci Petru cu titlu de prejudiciul moral suma în mărime de 1 200 Euro. În rest, acțiunea s-a respins ca nefondată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25.04.2013, au fost respinse, ca neîntemeiate, apelurile declarate de Tcaci Petru și Ministerul Finanțelor al RM, cu menținerea hotărîrii Judecătorei Rîșcani, mun.Chișinău din 16.01.2013.

La 07.05.2013, Tcaci Petru a declarat recurs, în termen legal, solicitînd casarea hotărîrilor judecătorești parțial și emiterea unei noi hotărîri privind admiterea integrală a acțiunii.

În motivarea recursului, Tcaci Petru a indicat că pe parcursul unui termen îndelungat, a suportat evident o încordare psihică, retrăiri, adică o stare de stres, circumstanțe legate de suferințe morale, atât psihice, cît și fizice. Invocă că la aprecierea sumei, instanța de judecată nu a luat în considerație și importanța cauzei, care este una de importanță deosebită, deoarece obiectul litigiului este asigurarea cu spațiu locativ, cauzarea în realitate a prejudiciului material și moral suportat. Recurentul indică că pînă în prezent se află într-o stare continuă de imposibilitate de a-și realiza drepturile sale la executarea hotărîrii judecătorești irevocabile ca fiind un tratament discriminatoriu.

La 16.05.2013, Ministerul Finanțelor a declarat recurs, în termen legal, solicitînd casarea hotărîrilor judecătorești și emiterea unei noi hotărîri privind respingerea acțiunii ca neîntemeiată.

În motivarea recursului, a indicat că instanțele de judecată în mod neîntemeiat au dispus constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil și neîntemeiat au dispus adjudecarea din contul bugetului de stat a sumei de 1200 euro. Impunerea executării imediate în partea asigurării cu spațiu locativ, necătînd la faptul că actul judecătoresc emis nu prevede o asemenea obligație, ar reprezenta o încălcare a principiului de legalitate.

Examinînd temeiurile recursurilor în raport cu materialele pricinii civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de recurenții Tcaci Petru și Ministerul Finanțelor sînt inadmisibile din următoarele motive.

În conformitate cu dispoziția art.432 alin.(1) CPC, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Conform prevederilor art.433 lit.a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că temeiurile recursurilor declarate nu se încadrează în prevederile art.432 alin.(2), (3) și (4) CPC, cauza fiind judecată

cu respectarea normelor de drept material și procesual, astfel, recursurile fiind vădit neîntemeiate.

Argumentele invocate de recurenții Tcaci Petru și Ministerul Finanțelor în cererile de recurs că hotărârile judecătorești sunt neîntemeiate, poartă un caracter declarativ și nu pot fi reținute.

Dezacordul cu hotărârile judecătorești prin relatarea situației în viziunea recurenților, este inadmisibilă din considerentele că nu se încadrează în prevederile art.432 alin.(2), (3) și (4) CPC și nu constituie temei de casare a acestor hotărâri, deoarece recursul exercitat are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea lor dar nu și temeinicia în fapt.

În acest sens, completul reamintește prin prisma jurisprudenței CEDO, fosta Comisie a arătat că „... art.6 parag.1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes.” (*cauza Rebait și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995*).

Călăuzindu-se de art.440 CPC al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ a constatat existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433 CPC și anume la lit.a), care expres prevede că cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) CPC.

Astfel, din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că instanțele de judecată au examinat pricina sub toate aspectele, au verificat și au apreciat corect probele prezentate și au aplicat corect normele de drept material, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de către recurenții Tcaci Petru și Ministerul Finanțelor, ca inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin.(2), 433 lit.a), art.440 alin.(1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursurile declarate de către Tcaci Petru și Ministerul Finanțelor al RM, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Judecătorii

Svetlana Novac

Tatiana Vieru

Galina Stratulat